

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul IV nr.37

Ianuarie 2001

Cuprins

<i>Tendențe generale</i>	- Evoluțiile principalilor indicatori în luna ianuarie 2001	2
<i>Evoluția producției</i>	- Tendențe pozitive în evoluția producției industriale	3
<i>Stocuri</i>	- Evoluție mai puțin favorabilă a stocurilor	5
<i>Factori care limitează producția</i>	- Blocajul financiar rămâne principala cauză a frânării activității industriale	7
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Trend descendent al forței de muncă angajate în industrie	8
<i>Prețuri</i>	- Creștere ușoară a prețurilor	9
<i>Investiții</i>	- Evoluție pozitivă a activității de investiții	9
<i>Profitabilitate</i>	- Estimări optimiste privind evoluția profitabilității	10
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>		12
<i>Precizări metodologice</i>		16

Evoluțiile principalilor indicatori în luna ianuarie 2001

Opiniile exprimate de conducătorii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură în legătură cu evoluția principalilor indicatori economici ai activității de producție industrială în prima lună din anul 2001 sunt mai optimiste comparativ cu debutul anului precedent.

În proporție de circa 84 la sută, participanții la sondaj apreciază că volumul producției se va menține la nivelul lunii anterioare (circa 36 la sută) sau va evolua ascendent (circa 48 la sută), ca rezultat al creșterii portofoliului de contracte și comenzi pentru piața internă și pentru export. Gradul de utilizare a capacităților de producție se estimează a se situa la un nivel de aproape 72 la sută.

Fenomenul de producție pe stoc este în continuare prezent în unele sectoare, dar continuă să își restrângă sfera de manifestare, fapt semnalat de circa 17 la sută dintre cei chestionați. Conform opiniilor exprimate de 80 la sută dintre participanții la sondaj, în majoritatea ramurilor stocurile de materii prime se situează la un nivel satisfăcător, însă în unele sectoare (reprezentate de circa 18 la sută dintre cei chestionați) persistă problemele generate de insuficiența materiilor prime.

Ca și la începutul anului 2000, principalii trei factori perturbatori ai procesului de producție continuă să fie blocajul financiar, nivelul dobânzilor bancare și evoluția cursului valutar. Alături de aceștia, lista factorilor care afectează negativ desfășurarea procesului de producție este completată de insuficiența cererii și lipsa materiilor prime.

Majoritatea agenților economici participanți la sondaj (75 la sută) speră într-o evoluție nemodificată a prețurilor. Anunțarea intențiilor de majorare a prețurilor de către furnizorii de energie și producătorii de benzină, care pe lângă efectul direct și propagat asupra celorlalte prețuri induc și puternice expectații inflaționiste, fac însă ca un procentaj de circa 25 la sută dintre cei chestionați (față de 17 la sută la sfârșitul anului precedent) să aprecieze că anul 2001 va debuta cu o iminentă evoluție ascendentă a prețurilor.

În privința evoluției forței de muncă, din opiniile exprimate se conturează perspectiva menținerii evoluției numărului de salariați din industrie pe un trend descendent. Doar 3 la sută dintre respondenți estimează o posibilă evoluție ascendentă a forței de muncă pentru prima lună a anului 2001. Majoritatea celor chestionați apreciază că nu vor avea loc modificări esențiale în ceea ce privește forța de muncă în industrie.

Cea mai mare parte a participanților la sondajul de conjunctură (circa 60 la sută) anticipează menținerea la un nivel nemodificat a volumului de investiții și a ratei profitabilității față de finele anului precedent, în timp ce un procentaj de 22 și respectiv 24 la sută dintre participanți anticipează un trend ascendent al acestor indicatori.

Tendențe pozitive în evoluția producției industriale

În proporție de 50 la sută, agenții economici a căror activitate se desfășoară în sectorul industrial estimează menținerea în limite normale a portofoliului de comenzi pentru luna ianuarie.

Procentajul agenților economici care anticipează o evoluție ascendentă a volumului total de comenzi reprezintă circa 40 la sută dintre participanții la sondaj, în timp ce 10 la sută dintre cei chestionați semnalează o conjunctură mai puțin favorabilă.

Sectoarele în care cea mai mare parte a celor chestionați consideră că vor avea o dinamică accentuată a volumului comenzilor sunt: industria extractivă, industria de prelucrare a petrolului, industria mijloacelor de transport, industria alimentară, industria chimică, industria ușoară și industria de mașini și echipamente.

Evoluții	Dec. 2000	Ian. 2001
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↘	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	69,0%	71,9%

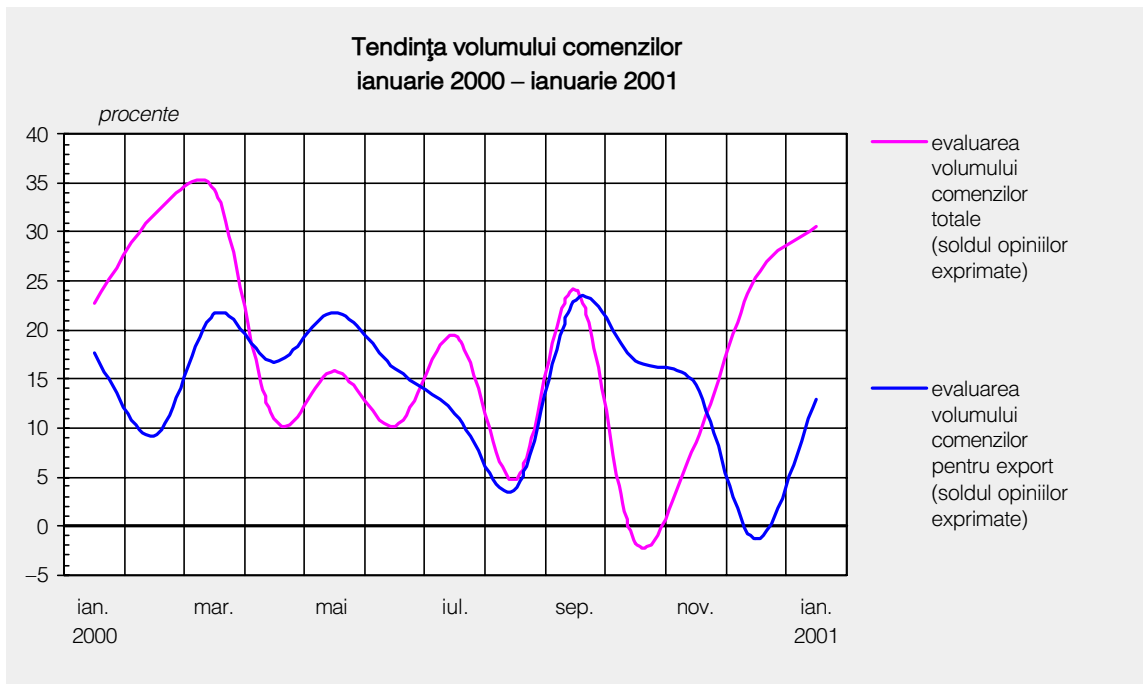
Pentru prima lună a anului, reducerea portofoliului de comenzi este anticipată îndeosebi de către agenții economici localizați cu precădere în ramurile: materiale de construcții, prelucrarea lemnului, activitatea de construcții (ca urmare a restrângerii de activitate pe care o impune sezonul rece), precum și de o parte a celor din industria chimică și industria alimentară.

Pentru luna ianuarie, estimările privind evoluția comenzilor pentru export sunt favorabile unei tendințe pozitive a activității. Suma răspunsurilor care indică majorarea cererii pentru export și a celor care arată o situație stabilă a acesteia reprezintă un procent de peste 60 la sută din totalul celor exprimate.

Agenții economici care vor avea de onorat o cerere externă majorată pentru produsele lor reprezintă mai mult de 20 la sută dintre participanții la sondaj și sunt localizați în industria de mașini și echipamente, chimie și fibre sintetice, mijloace de transport, industria textilă, prelucrarea petrolului și cocsificarea cărbunelui.

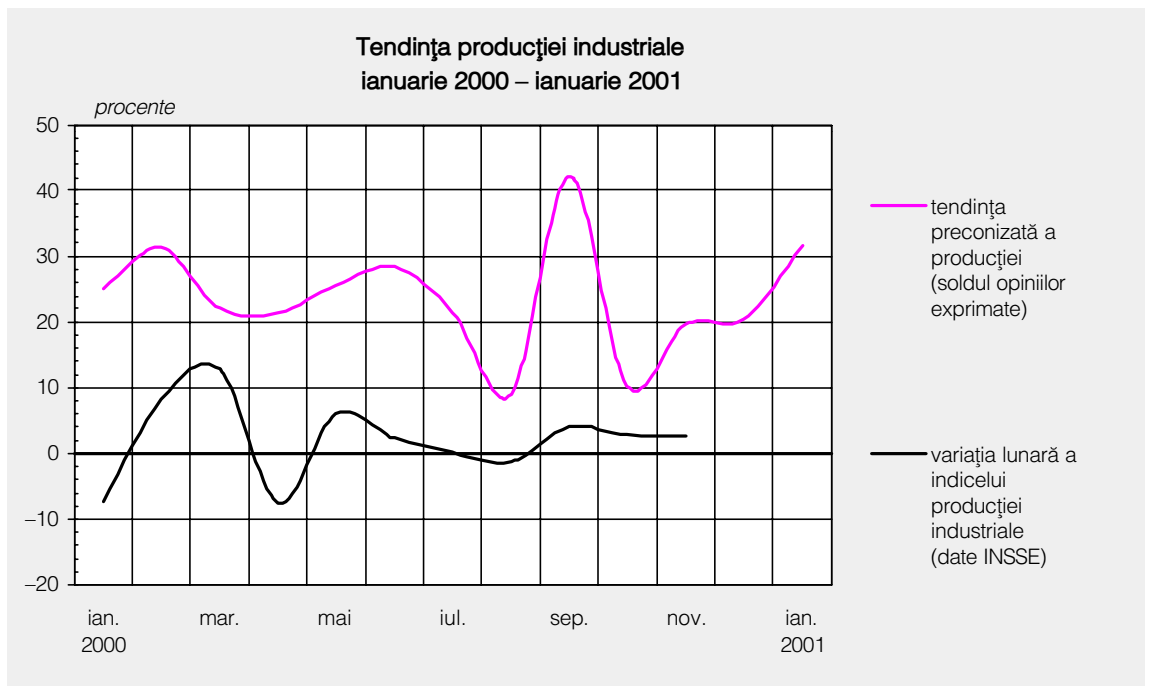
Circa 48 la sută dintre participanții la sondaj consideră că vor obține o producție superioară comparativ cu luna decembrie 2000. Doar 16 la sută dintre agenții economici apreciază că producția va scădea, în timp ce mai mult de o treime dintre cei chestionați semnalează stabilizarea cererii și menținerea producției la nivelul lunii precedente în sectoarele pe care le reprezintă.

*Trend
ascendent al
volumului
comenzilor
din industrie*

Comprimarea cererii și pierderea unor segmente de piață, care se resimt în activitatea de construcții, o parte a industriei de mașini și echipamente, precum și în industria de prelucrare a lemnului, determină în aceste sectoare un procentaj de 15 - 30 la sută al celor care anticipează creșteri de producție, în timp ce pentru cea mai mare parte a producătorilor acesta se situează între 40 - 78 la sută.

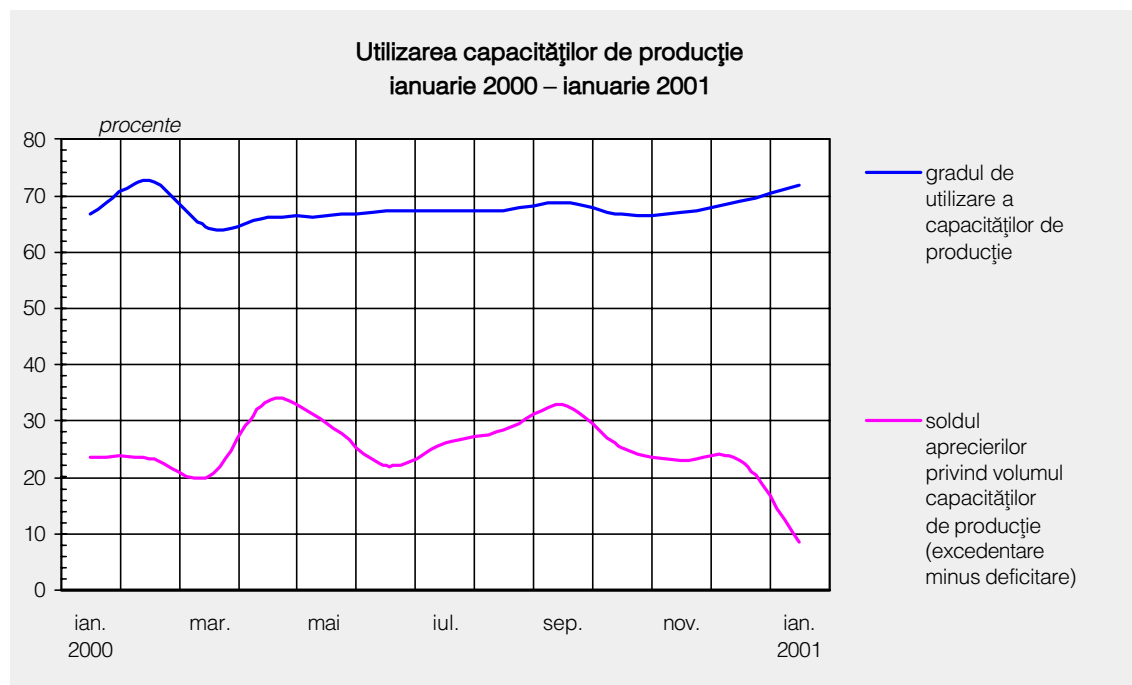
*Evoluție
ascendentă
a producției
industriale*

Pentru o parte a agenților economici localizați în activitatea de construcții, industria alimentară, industria mijloacelor de transport și cea de materiale de construcții, evoluția anticipată este nefavorabilă

Gradul mediu de utilizare a capacităților de producție în luna ianuarie 2001 este estimat a se situa la circa 72 la sută. Aproape 87 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că există o bună corelație între capacitățile de producție existente și programul de producție.

Decalajele privind gradul de utilizare a capacităților de producție existente s-au redus considerabil. Nivelul minim de utilizare a acestora se situează în jurul nivelului de 60 la sută și este semnalat în industria materialelor de construcții, industria mijloacelor de transport și activitatea de construcții (unde se estimează că și producția se va încadra pe un trend descendent).

Potențialul productiv este, în general, corelat cu necesitățile producției

Evoluție mai puțin favorabilă a stocurilor

Stocuri

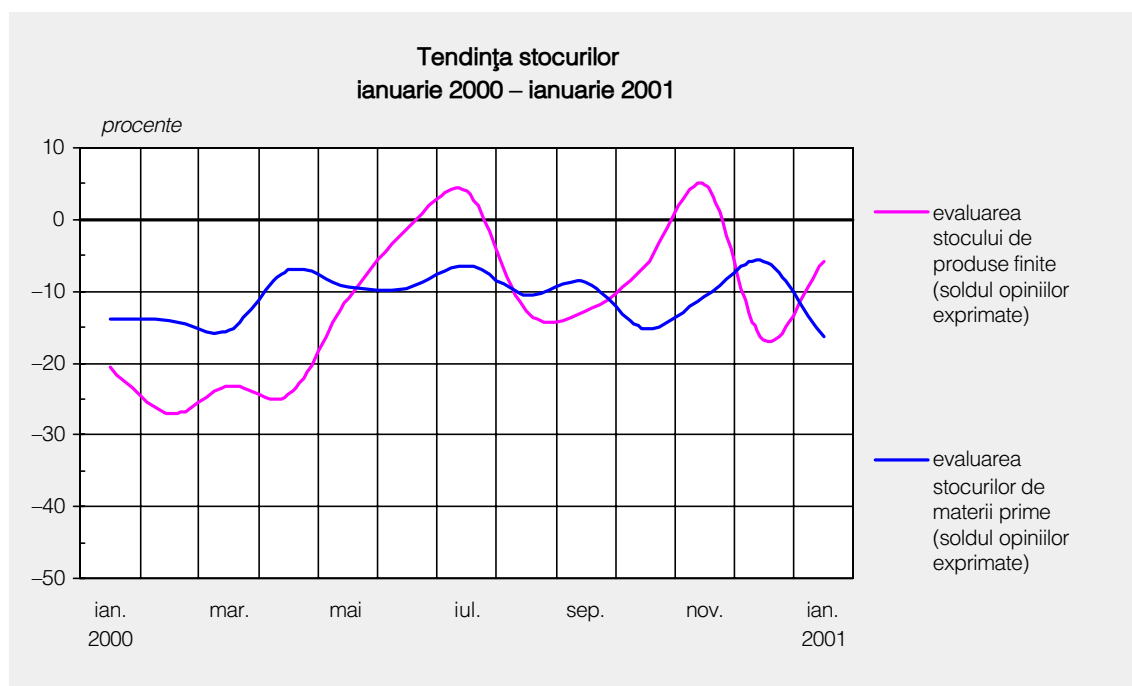
Chiar dacă cu mai puțină intensitate decât la finele anului precedent, absorbția stocurilor de produse finite va continua și în această lună. Această tendință este evidențiată de răspunsurile celor 17 la sută dintre participanții la sondaj (față de circa 23 la sută în luna decembrie 2000) care apreciază că fenomenul de reducere a stocurilor va persista. Cele mai multe opinii în acest sens provin de la agenții economici din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, industria extractivă, industria de prelucrare a lemnului și industria alimentară.

Un procentaj de 11 la sută dintre respondenți (în creștere față de 7 la sută în luna trecută) estimează o evoluție ascendentă a stocurilor de produse finite. Acesta este rezultatul opiniilor exprimate de o parte a agenților economici care activează în industria chimică, prelucrarea petrolului, metalurgie și industria de mașini și echipamente care apreciază că se vor confrunta cu o stagnare a fenomenului de absorbție a stocurilor, făcând excepție de la trendul general.

Evoluții	Dec. 2000	Ian. 2001
Stocurile de produse finite	↗	↗
Stocurile de materii prime	↘	↘

Cu toate că un procentaj reprezentând 80 la sută din participanții la sondaj apreciază că au suficiente materii prime, există în continuare ramuri unde lipsa acestora este considerată ca fiind unul dintre factorii care afectează buna desfășurare a procesului de producție.

*Trend
descendent
al stocurilor*

Reducerea stocurilor de materii prime continuă să afecteze producătorii din industria lemnului și a mobilei, industria extractivă, industria poligrafică, sectorul de producție, transport și distribuție a energiei electrice și termice, gazelor și apei calde, industria alimentară, industria de prelucrare a lemnului și industria ușoară. Persistența dificultăților de aprovizionare cu care se confruntă aceste ramuri este evidențiată de răspunsurile a circa 18 la sută dintre cei chestionați (circa 12 la sută în luna decembrie 2000).

Blocajul financiar rămâne principala cauză a frânării activității industriale

Și la începutul anului 2001 continuă să se manifeste numeroși factori care generează disfuncționalități în buna desfășurare a procesului de producție în industrie. Blocajul financiar se menține pe primul loc în lista acestor cauze. Problemele de solvabilitate sunt declarate ca principale surse ale limitării creșterii producției de către 57 la sută dintre cei chestionați. Imposibilitatea asigurării unor fluxuri financiare pozitive este reclamată în majoritatea ramurilor activității industriale de către cea mai mare parte a agenților economici. În industria materialelor de construcții, industria poligrafică și în industria mijloacelor de transport problemele de solvabilitate sunt declarate ca principale cauze ale limitării creșterii producției doar de către circa 20 la sută dintre participanții la sondaj.

În opinia a circa 38 la sută dintre participanții la sondaj, procesul de producție este îngreunat ca urmare a nivelului ridicat al dobânzilor practicate de bănci în relațiile cu clienții nebancari, iar șansele întreprinderilor de a accede la credite sunt mult reduse. Astfel de aprecieri au fost făcute în principal de agenții economici din industria de prelucrare a lemnului, industria mijloacelor tehnicii de calcul și de birou, metalurgie, mașini și echipamente, precum și chimie și fibre sintetice. Acest factor are un efect mai redus în industria alimentară, industria materialelor de construcții și în industria de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică.

Un alt factor nominalizat pentru influența negativă asupra desfășurării activității de producție este deprecierea monedei naționale, conform opiniei a circa 36 la sută dintre participanții la sondaj (în creștere față de 24 la sută în luna decembrie 2000). Au fost făcute aprecieri în acest sens de agenți economici din majoritatea ramurilor, proporțiile variind între 15 și 90 la sută. Influența nefavorabilă a creșterii cursului de schimb leu/dolar pare a fi mai puțin resimțită în ramuri cum sunt: industria extractivă, industria mijloacelor de transport, sectorul de producție și distribuție de energie electrică și termică, precum și industria materialelor de construcții.

Cu toate că încă din ultimele luni ale anului 2000 volumul comenzilor a fost considerat de către majoritatea participanților (peste 80 la sută) ca având un nivel ascendent sau cel puțin satisfăcător, circa 28 la sută dintre participanții la sondaj apreciază ca insuficientă cererea pentru produsele lor și o consideră ca fiind unul dintre factorii perturbatori ai procesului de producție. Aceste opinii provin de la agenți localizați în sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, industria mijloacelor de transport, industria materialelor de construcții, industria chimică, industria de prelucrare a lemnului și activitatea de construcții.

Lipsa materiilor prime continuă să fie semnalată ca un factor perturbator al procesului de producție în opiniile a 23 la sută dintre participanții la sondaj (în reducere față de 33 la sută în luna precedentă). Agenții economici care își desfășoară activitatea în industria

metalurgică, sectorul de prelucrare a petrolului, industria textilă, industria alimentară, industria de prelucrare a lemnului, industria de mașini și echipamente și în activitatea de construcții consideră că lipsa materiilor prime le îngreunează desfășurarea activității de producție.

Utilizarea
forței de muncă

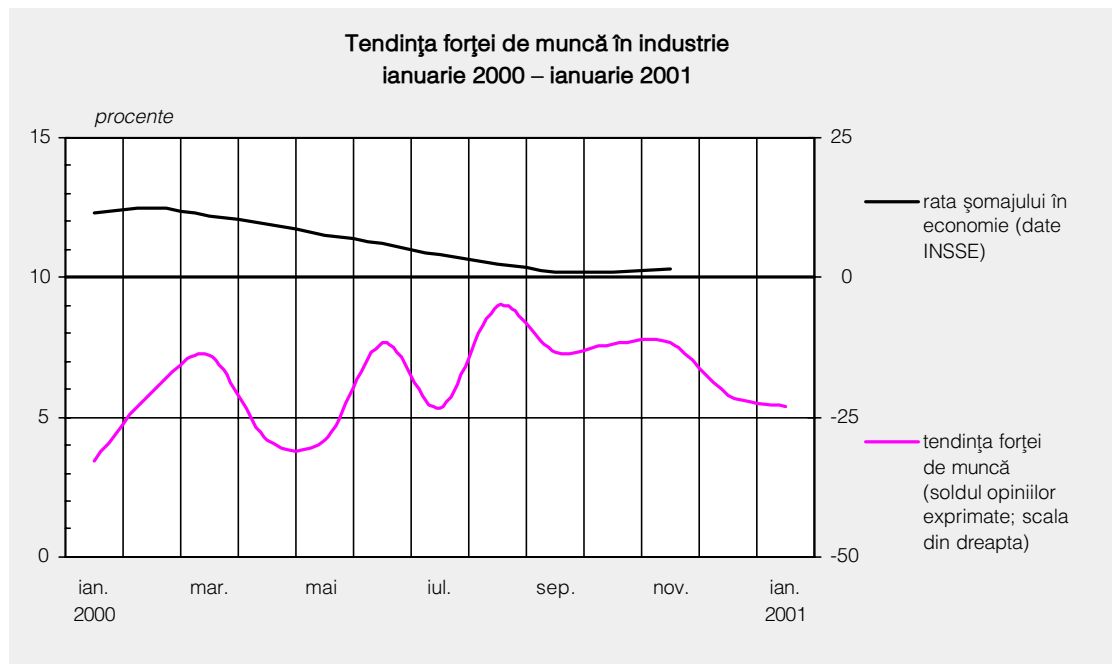
Trend descendent al forței de muncă angajate în industrie

Cu toate că se preconizează ca în anul 2001 creșterea economică, întărirea stabilității cadrului legislativ și efectele reducerii impozitului pe profit să se facă simțite în timp și prin sporirea investițiilor și crearea de noi locuri de muncă, pentru luna ianuarie estimările agenților economici participanți la sondaj legate de evoluția forței de muncă angajate în activitățile industriale evidențiază în continuare un trend descendent și o ușoară accentuare a decalajului dintre cerere și ofertă.

Circa 26 la sută dintre respondenți apreciază că în sectoarele de activitate pe care le reprezintă (prelucrarea petrolului; mașini și echipamente; materiale de construcții; mijloace de transport; activitatea de construcții) vor avea loc disponibilizări de personal.

În mare parte din sectoarele de activitate industrială pare însă să se fi ajuns la un echilibru în ceea ce privește forța de muncă utilizată, ceea ce face ca aproape 70 la sută dintre participanții la sondaj să se exprime în sensul menținerii unei relative stabilități a nivelului de utilizare a forței de muncă, fie ca urmare a definitivării procesului de restructurare a activității, fie ca urmare a identificării de noi piețe de desfacere.

Trend
descendent
al forței de
muncă
angajate în
industrie

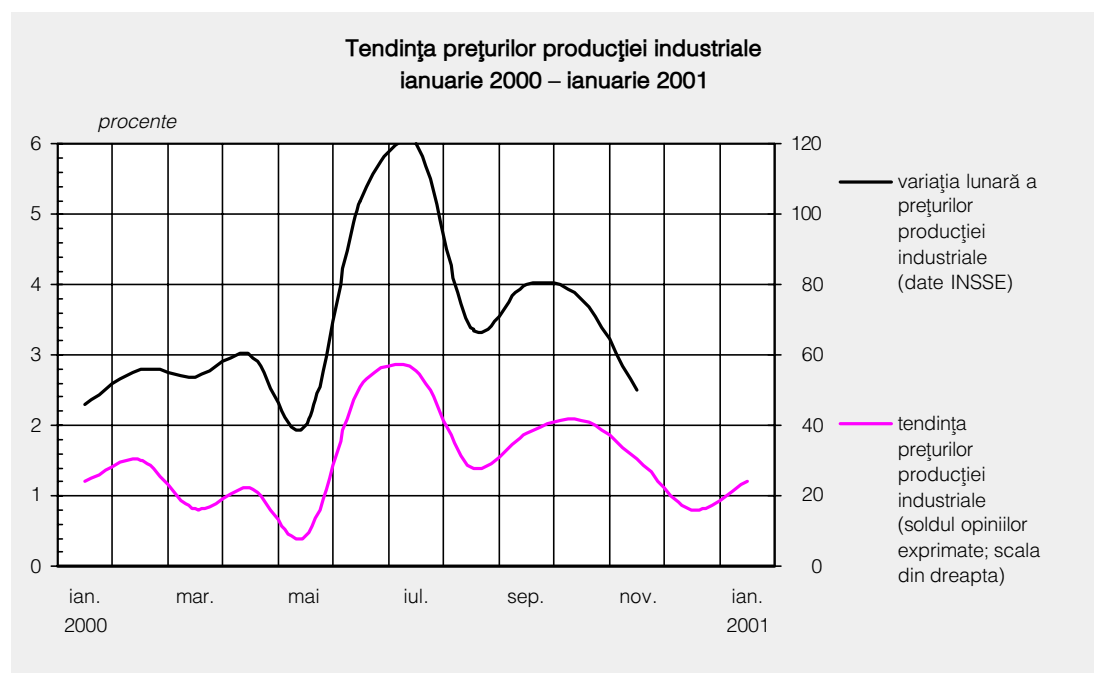
Un trend ascendent al forței de muncă este anticipat de doar 3 la sută dintre participanții la sondaj.

Creștere ușoară a prețurilor

Prețuri

Presiunea expectațiilor inflaționiste a fost prezentă permanent în aprecierile operatorilor economici pe parcursul anului precedent. Anul 2001 debutează sub aceleași auspicii. Pentru luna ianuarie se estimează o evoluție destul de lentă, marea majoritate a participanților la sondaj (circa 75 la sută) apreciind că nu vor avea loc modificări esențiale ale prețurilor practicate.

Deprecierea monedei naționale și intențiile de majorare a prețurilor sau tarifelor practicate de furnizorii de energie și combustibili vor determina o evoluție ascendentă a prețurilor producției industriale în opinia a circa 25 la sută dintre agenții economici participanți la sondaj. Majorări ale prețurilor sunt așteptate îndeosebi în industria poligrafică, industria de mașini și echipamente, industria de prelucrare a lemnului, industria chimică și activitatea de construcții.

Prețurile
producției
industriale
cresc ușor

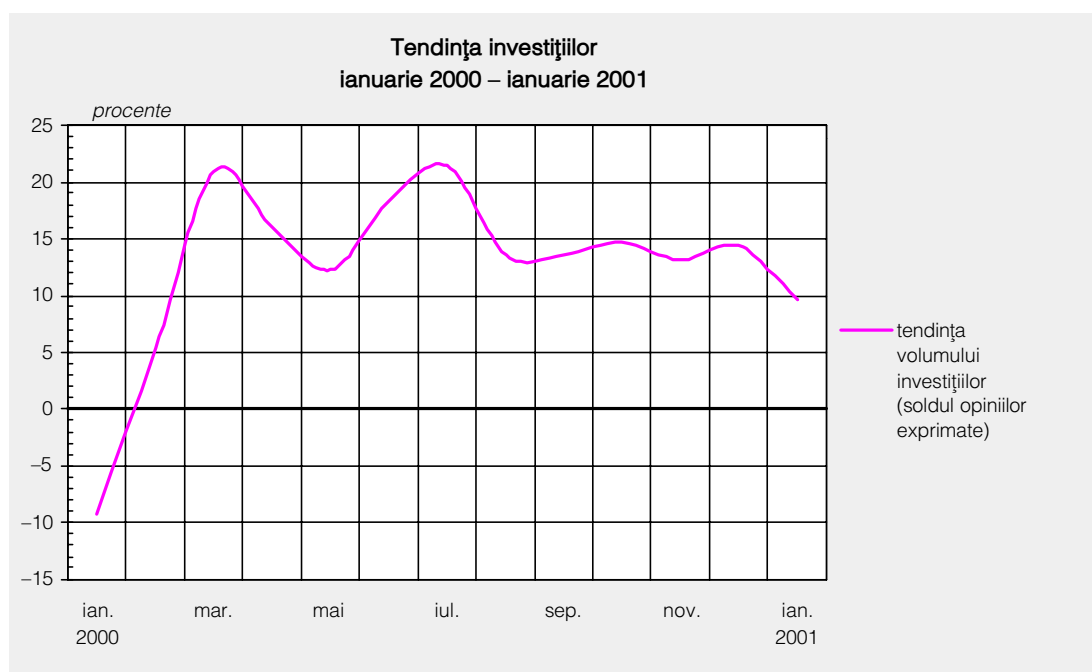
Evoluție pozitivă a activității de investiții

Investiții

Chiar dacă ne aflăm la începutul unui nou an și al unui nou program de guvernare, majoritatea participanților la sondajul de conjunctură (63 la sută) sunt încă sceptici și apreciază că imaginea mediului investițional românesc nu va suferi modificări spectaculoase în perioada imediat următoare.

Îmbunătățirea climatului de afaceri în România și prin aceasta recâștigarea încrederii investitorilor vor face posibilă relansarea economisirii și a investițiilor, elemente indispensabile susținerii unei creșteri economice sănătoase. Având în vedere perspectiva revigorării mediului economic și întăririi stabilității cadrului legislativ, estimările legate de desfășurarea procesului investițional sunt favorabile totuși unei evoluții pozitive a acestuia.

Trend pozitiv al volumului de investiții

În medie pe ansamblul sectorului de producție industrială, estimările asupra perspectivelor activității de investiții evidențiază un procent de 22 la sută al celor care apreciază că procesul investițional dispune de resurse și va avea o evoluție ascendentă față de ultima lună a anului precedent. Acesta este rezultatul opiniilor exprimate de majoritatea agenților economici din industria mijloacelor din transport și industria extractivă, dar și de o parte a celor din industria ușoară, industria alimentară, industria materialelor de construcții, din metalurgie și prelucrarea lemnului și a mobilei.

La polul opus se află producătorii din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, sectorul de prelucrare a petrolului, o parte a celor din construcții, industria alimentară, extractivă și mijloace de transport unde se pare că activitatea de investiții stagnează.

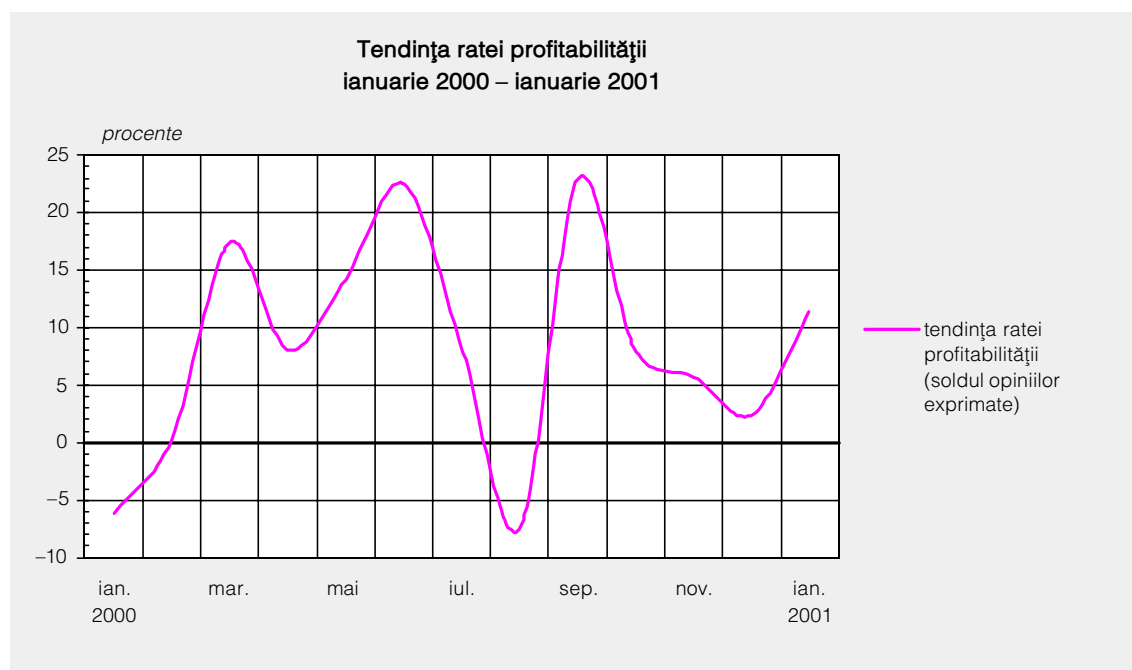
Profitabilitate

Estimări optimiste privind evoluția profitabilității

Dacă la începutul anului precedent opiniile negative exprimate în legătură cu evoluția ratei profitabilității au fost superioare celor favorabile, situând indicatorul pe un trend descendent, pentru anul 2001 perspectiva pare mai optimistă, prefigurându-se o continuare a semnalelor pozitive prezente în ultimele patru luni în estimările agenților economici chestionați.

Un procentaj de circa 24 la sută dintre cei chestionați (față de 18 la sută în luna decembrie 2000) anticipează o evoluție crescătoare a profitabilității. Ramurile care prin sporirea productivității au obținut o ameliorare a costurilor și speră că vor reuși în continuare să-și îmbunătățească performanțele, devenind mai rentabile, sunt: industria chimică, sectorul de prelucrare a petrolului, industria de prelucrare a lemnului, industria alimentară, industria

textilă, și parțial activitatea de construcții.

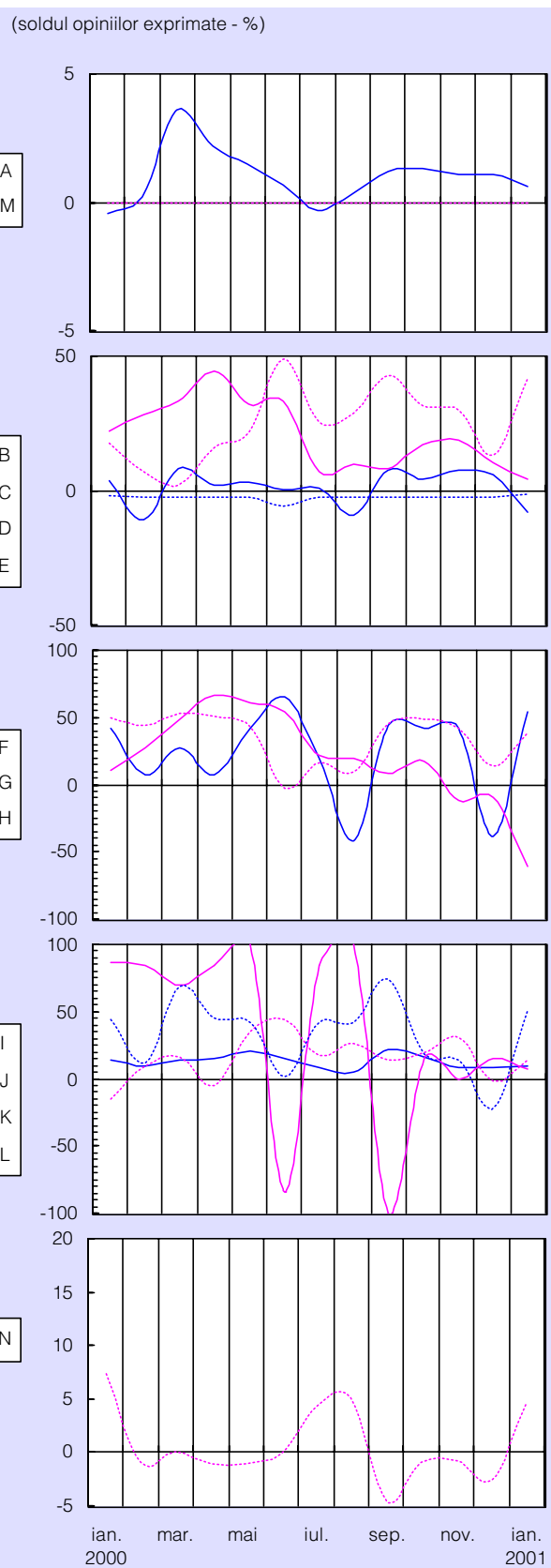
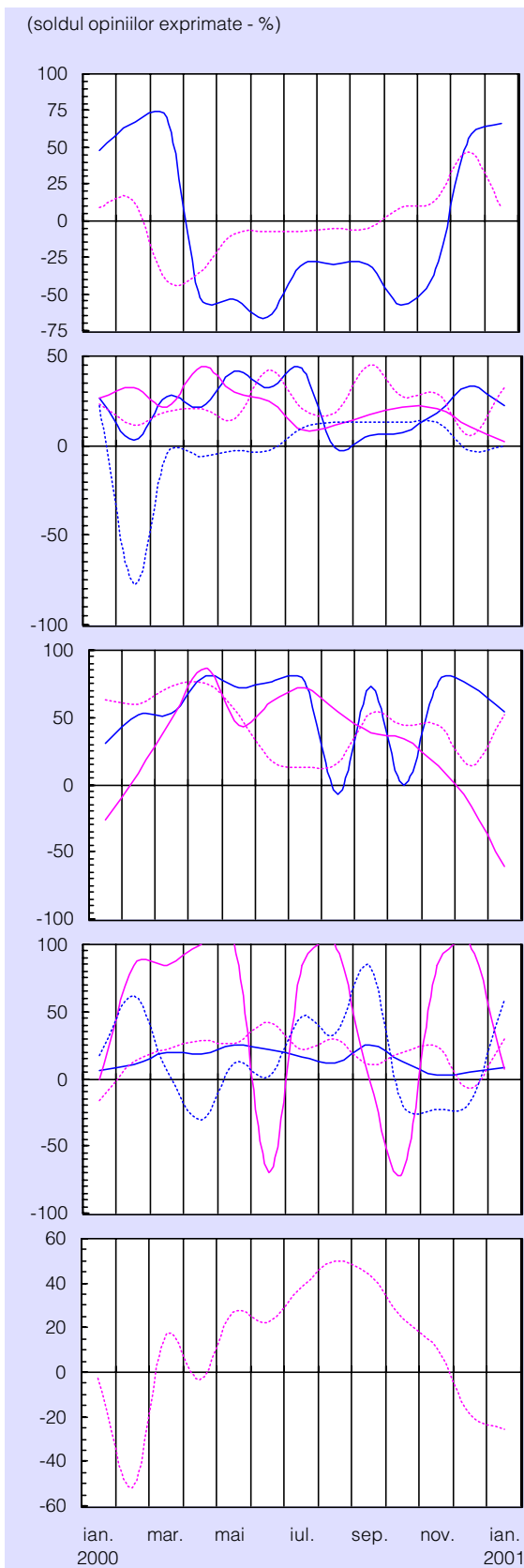
*Evoluție
ascendentă a
ratei
profitabilității*

Nu toți agenții economici au găsit soluții de identificare și îndepărtare a componentelor neperformante ale costului de producție, astfel încât să reușească obținerea unui nivel de rentabilitate satisfăcător. În medie pe industrie, un procent de 12 la sută dintre respondenți consideră că vor avea o profitabilitate mai mică decât în luna decembrie 2000. Aceste opinii sunt preponderente în următoarele sectoare: industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou (90 la sută), poligrafie (86 la sută), industria materialelor de construcții (64 la sută) și o parte a industriei de prelucrare a lemnului și a celei alimentare (20 la sută).

Aprecieri privind menținerea nemodificată a ratei profitabilității au fost exprimate de circa 61 la sută dintre cei chestionați, localizați cu precădere în ramurile: mijloace de transport, industria extractivă, metalurgie, prelucrarea lemnului și industrie ușoară, unde se preconizează că finalizarea lucrărilor de modernizare și re tehnologizare aflate în curs va conduce la reducerea costurilor și menținerea nivelului de rentabilitate chiar și în condițiile viitoarelor majorări de prețuri și tarife.

Evaluarea volumului comenzilor totale

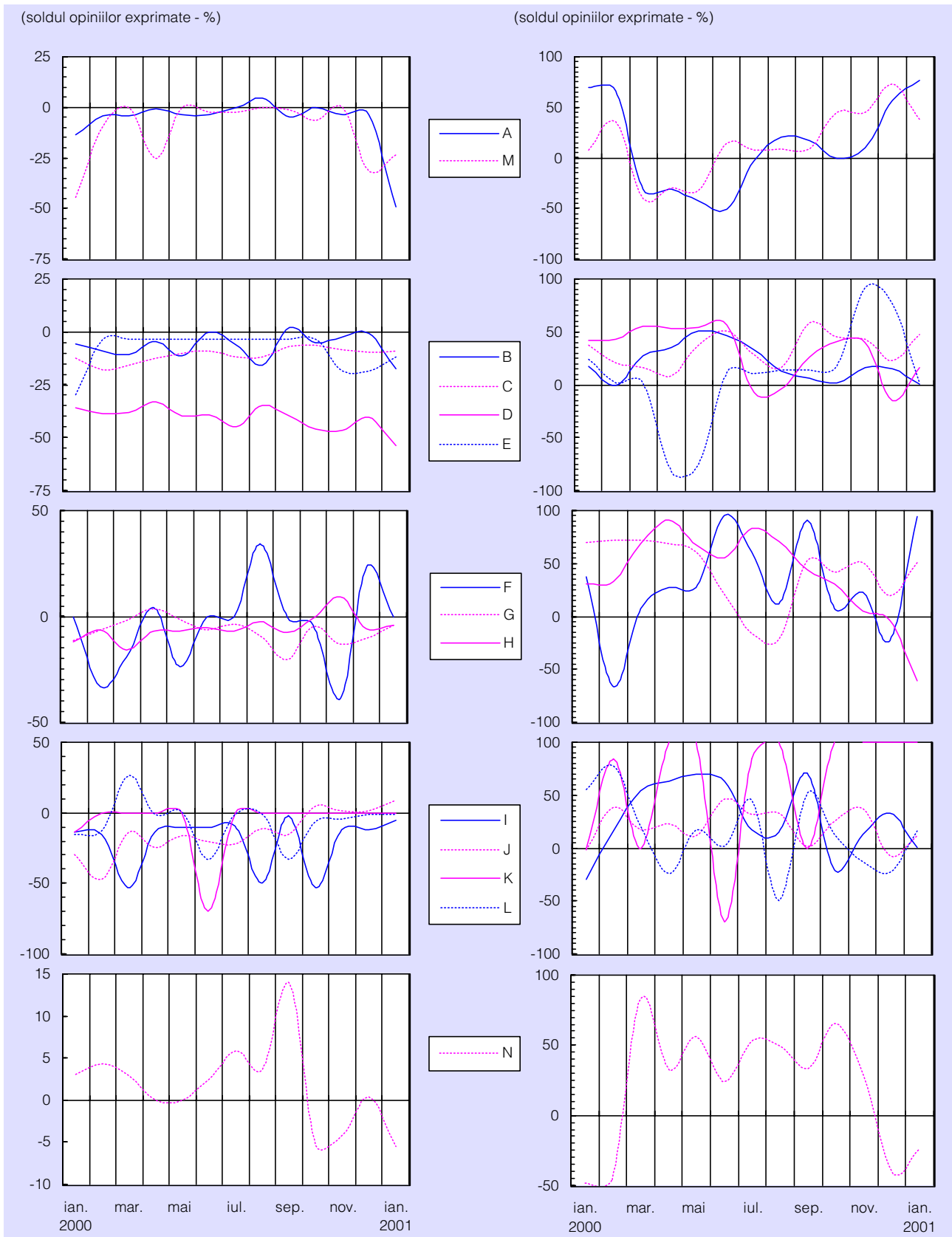
Evaluarea volumului comenzilor pentru export

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea stocurilor de materii prime

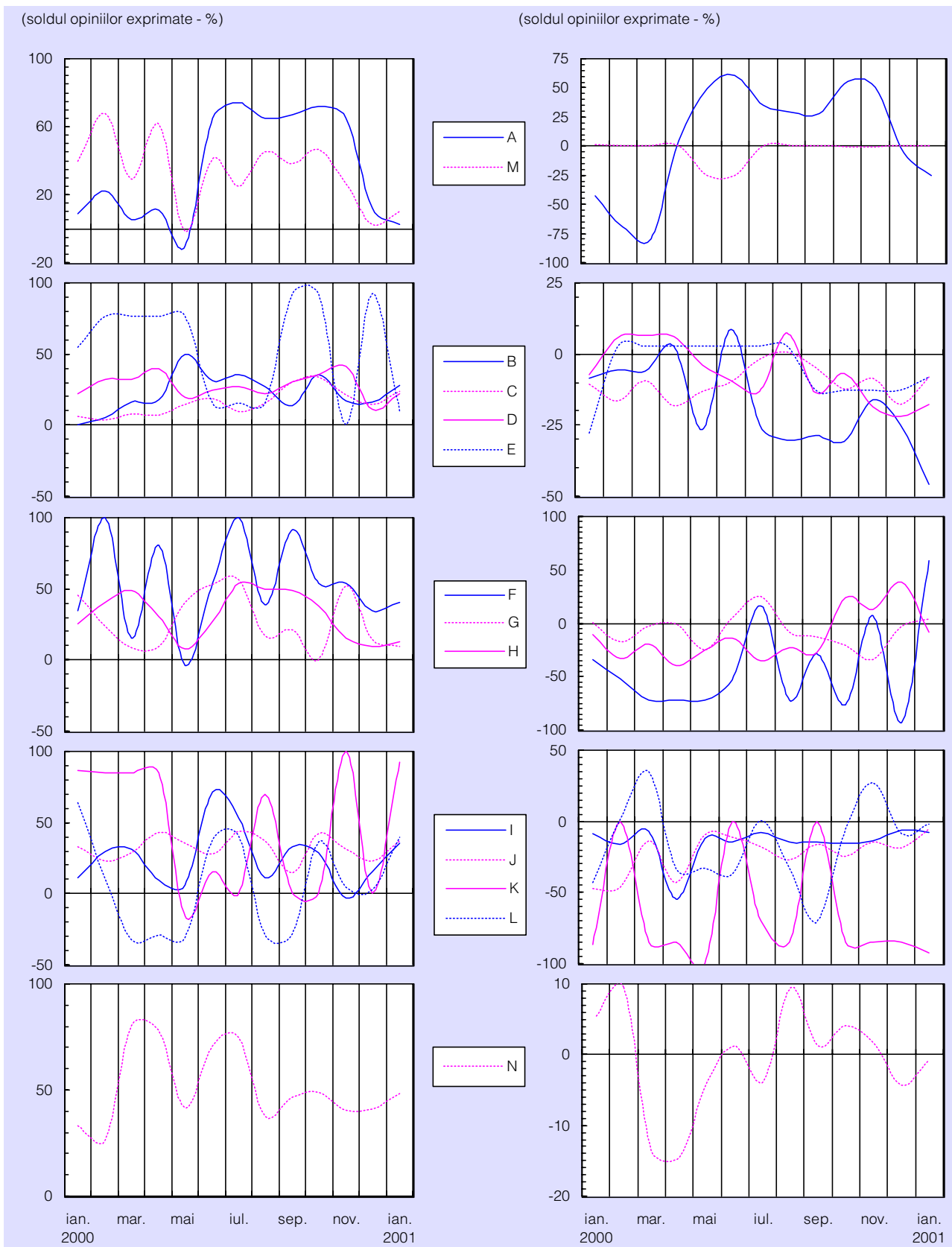
Tendența preconizată a producției

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Tendința prețurilor de desfacere

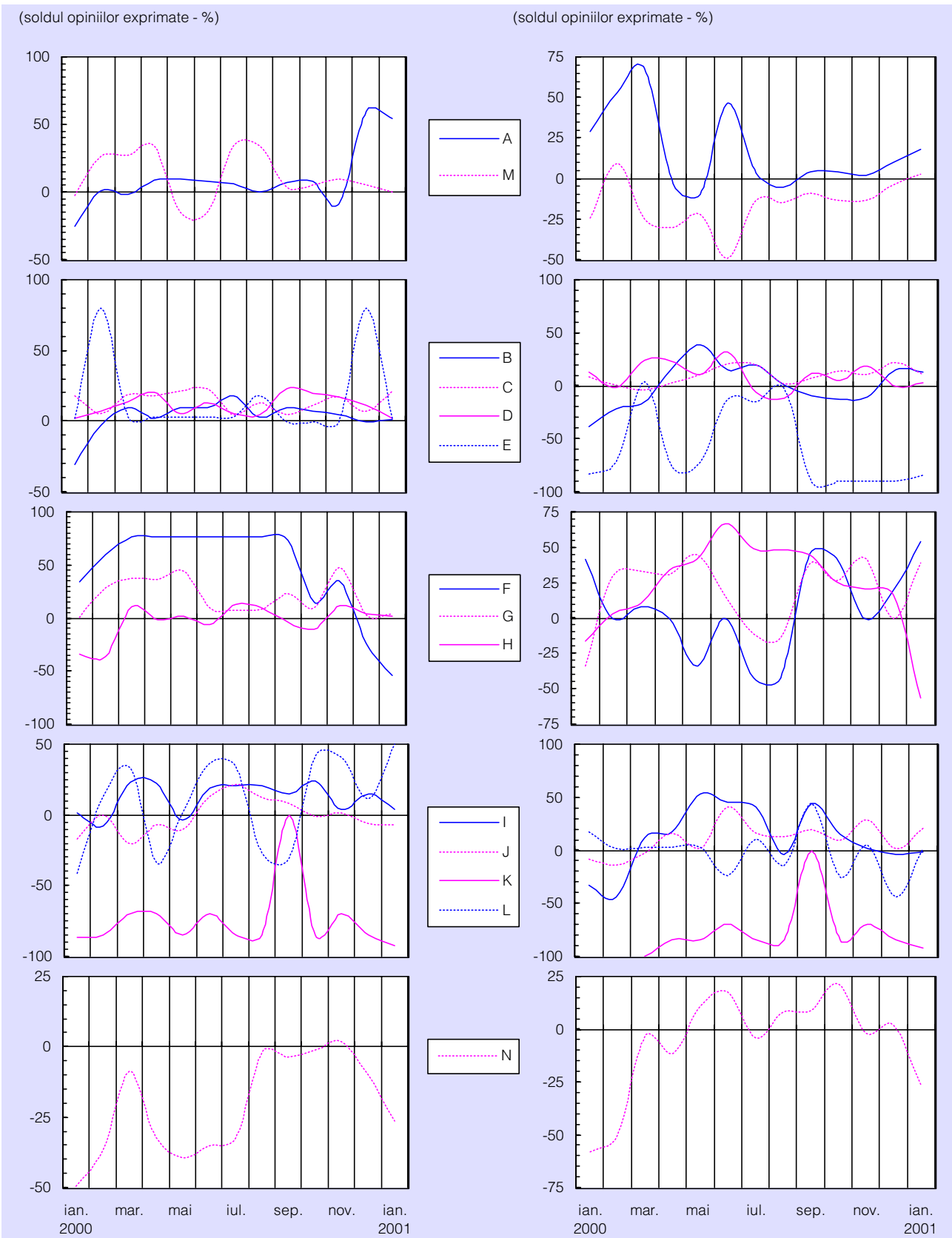
Evaluarea stocului de produse finite

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de peste 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiuni și profil.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

- A** - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;
- B** - alimentară și băuturi; produse din tutun;
- C** - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;
- D** - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;
- E** - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;
- F** - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;
- G** - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;
- H** - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;
- I** - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;
- J** - mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice;
- K** - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;
- L** - mijloace de transport;
- M** - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;
- N** - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri, numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior și numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

Notă

*Redactarea buletinului a fost finalizată în data de 16 ianuarie 2001.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de Direcția Studii și Publicații, tel. 01/312.43.75, fax 01/314.97.52
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei.*

internet: <http://www.bnro.ro>